

**TALEPUNKT som afholdt  
til samråd EG-EJ (ændret til Z, Ø og Å)  
(Miljø- og Planlægningsudvalget)  
om fiskeri i Natura 2000 områder  
(det talte ord gælder)**

**Spørgsmål EG (til fødevareministeren) – genfremsat som spørgsmål Z**

Vil fødevareministeren redegøre for den fremtidige regulering af trawlfiskeri samt muslingeskrab i natura 2000-områderne, der af miljøministeren anses for nødvendig for at imødegå truslen mod natura 2000-områderne fra trawlfiskeri og muslingeskrab?

**Spørgsmål EH (til miljøministeren) – genfremsat som spørgsmål Æ**

Vil miljøministeren oplyse, om fiskeri med visse typer faststående garn (nedgarn) også kan udgøre en trussel mod udpegningsgrundlaget for marine natura 2000-områder igennem utilsigtet bifangst af marsvin?

**Spørgsmål EI (til fødevareministeren og miljøministeren) – genfremsat som spørgsmål Ø**

Vil ministrene i forlængelse af samrådsspørgsmål EG oplyse, om et forbud mod muslingeskrab vil indebære et forbud mod udnyttelse af muslinger i natura 2000-områderne som sådan, eller om muslinger vil kunne udnyttes mere miljøvenligt igennem f.eks. line-dyrkning i fuld overensstemmelse med kommende bevaringsmålsætninger for natura 2000-områderne?

**Spørgsmål EJ (til fødevareministeren og miljøministeren) – genfremsat som spørgsmål Å**

Vil ministrene i forlængelse af samrådsspørgsmål EH oplyse, hvordan dette fiskeri fremover vil blive reguleret for at sikre overholdelsen af internationale miljøforpligtelser?

Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S).

**Svar:**

**Indledning**

- Udvalget har stillet tre spørgsmål til mig om fiskeri i Natura 2000-områder.
- Jeg vil besvare spørgsmålene samlet.

## Natura 2000-opgaven

- Jeg vil indledningsvis understrege, at Fødevareministeriet prioriterer opgaverne i forbindelse med udmøntningen af Natura 2000 meget højt.
- Det gør vi ved at leve op til vores forpligtelser i henhold til habitatdirektivet, og det vil jeg illustrere med konkrete eksempler senere i min tale.

## Trusler mod Natura 2000

- I en række af de Natura 2000-planudkast, som fornylig blev sendt i høring af miljøministeren, er fiskeri med forskellige redskabstyper nævnt som en mulig trussel mod visse naturtyper og beskyttede arter.
- Fiskeri udgør én blandt en række aktiviteter, som kan være problematiske i forhold til den natur, som området skal beskytte. Øvrige aktiviteter kan f.eks. være olieforurening, næringsstofudledning, opankring, undervandsjagt, invasive arter og forstyrrelser på grund af f.eks. skibsfart i området.
- At fiskeriet kan udgøre en trussel er ikke det samme som at sige, at fiskeriet i de enkelte tilfælde rent faktisk er skadeligt – men der rejses i planudkastene her et spørgsmål i forhold til fiskeriets påvirkning af de beskyttede områder.
- Det er netop dét spørgsmål, som Fødevareministeriet er meget optaget af at afklare,

og oversigten over trusler giver os et godt udgangspunkt for arbejdet.

## **Fødevareministeriets efterlevelse af Natura 2000 kravene**

- Jeg vil nu vende tilbage til, hvordan Fødevareministeriet konkret lever op til vores Natura 2000 forpligtelser:
- Habitatdirektivets krav blev i 2008 indført i fiskeriloven, og hensynet til Natura 2000 indgår derfor i det juridiske grundlag for den løbende forvaltning af de fiskerier, som kommer i berøring med de beskyttede områder.

### **1. Konsekvensvurderinger**

- Det betyder for det første, at der bliver udarbejdet konsekvensvurderinger for alle nye fiskeriaktiviteter i Natura 2000-områderne.
- Kravet om at gennemføre konsekvensvurderinger gælder også ved fornyelse af tilladelser, f.eks. til muslinge- og østersfiskeri. Og Fiskeridirektoratet sørger hvert år for, at der bliver udarbejdet nye konsekvensvurderinger for disse fiskerier, inden fiskeriet evt. kan komme i gang.

### **2. Pligt til at gribe ind, ”handlepligten”**

- For det andet har Fødevareministeriet fra og med tidspunktet for udpegningen af et Natura 2000-område en løbende forpligtelse til at sikre, at der ikke sker skade på den natur, der ligger til grund for udpegningen af området.

- Der gælder derfor en *handlepligt* – dvs. en pligt til at gribe ind over for igangværende fiskeriaktiviteter, hvis det viser sig, at dette fiskeri skader det udpegede område.

### 3. Opfølgning på Natura 2000-planerne

- For det tredje vil Fødevareministeriet som sektormyndighed for fiskeri- og fiskeopdrætsområdet være forpligtet til at følge op på de kommende Natura 2000-planer.
- Opfølgningen skal ske ved, at der gennemføres konkrete fiskerireguleringsmæssige tiltag, de steder hvor det er nødvendigt for at opfylde de miljømål, der er beskrevet i planerne.
- De konkrete tiltag skal ifølge EU-kravene iværksættes inden udløbet af den såkaldte første planperiode, dvs. ved udgangen af 2015.

### Strategi

- Fødevareministeriet arbejder med en strategi for opfølgning og udmøntning af Natura 2000-forpligtelserne på fiskeriforvaltningsområdet.
- Med strategien har vi et strategisk arbejdsredskab, som gør os i stand til at løfte vores forpligtelser både i forhold til handlepligten og til de opgaver, der er forbundet med opfølgningen på Natura 2000-planerne.

- Strategien indebærer bl.a., at der gennemføres en kortlægning over de Natura 2000-områder, der er relevante for fiskeriinteresser.
- På baggrund af kortlægningen foretager Fødevareministeriet konkrete vurderinger af indsatsbehovet i de enkelte Natura 2000-områder.
- Som et eksempel på sådanne vurderinger kan jeg nævne overvejelser om, hvorvidt der skal iværksættes yderligere videnskabelige undersøgelser for at skabe et solidt forvaltningsgrundlag, eller om forholdene er til, at Fiskeridirektoratet umiddelbart kan vedtage en regulering af fiskeriet, f.eks. ved begrænsninger i forhold til redskabstyper eller et egentlig fiskeriforbud i området.

## **Dialogforum**

- Endvidere synes jeg, at det er væsentligt at inddrage alle de relevante interessenter i ministeriets arbejde med Natura 2000. Jeg har derfor etableret et dialogforum om fiskeriforvaltningen i de marine Natura 2000-områder.
- Jeg er bekendt med, at der er indkaldt til det næste møde i dialogforum den 2. december 2010, hvor der vil blive fuldt op på drøftelserne fra det første møde i juni om bl.a. fiskeriets indvirkning i forhold til forskellige naturtyper og beskyttede arter, herunder boblerev og marsvin.

- Så sammenfattende vil jeg fastslå,
  - at vi lever op til vores Natura 2000 forpligtelser,
  - at vi går systematisk til arbejdet,
  - og at vi har en god dialog med alle interessenter.
  
- Jeg vil nu ved nogle konkrete eksempler illustrere, hvordan vi i Fødevarerministeriet håndterer forskellige Natura 2000-problemstillinger i forhold til fiskeriet:

### **Eksempel 1. Marsvin og garnredskaber**

*[Spm EH om hvorvidt fiskeri med visse typer faststående garn (nedgarn) kan udgøre en trussel mod marsvin]*

*Spm EJ om i forlængelse af samrådsspørgsmål EH oplyse, hvordan garnfiskeri fremover vil blive reguleret mhp beskyttelsen af marsvin]*

- I samrådsspørgsmål EH og EJ spørges der til, hvorvidt visse typer af garnredskaber kan udgøre en fare for marsvin på grund af risikoen for bifangst, og hvorledes fiskeriet i givet fald bør reguleres for at beskytte marsvinene.
  
- Som udgangspunkt anses fiskeri med garn som et meget skånsomt fiskeri.
  
- Jeg er dog enig i, at fiskeri med visse typer af garn uden tvivl udgør en trussel mod marsvin, som utilsigtet kan blive fanget i nettene og risikere at drukne.
  
- I forbindelse med drøftelser i ministeriets dialogforum om fiskeriets betydning for marsvin fremgik det, at der er aspekter, der skal undersøges nærmere, inden der kan formuleres tiltag, der mest effektivt beskytter marsvinene.

- Der eksisterer i dag et krav om anvendelse af særlige akustiske alarmer – såkaldte ”pingere” – i visse garnfiskerier, f.eks fiskeri med stormaskede garn [220 mm eller mere].
- Jeg har fået oplyst, at der er en række forskningsprojekter i gang hos DTU-Aqua. Det undersøges blandt andet, om man kan forbedre ”pingerne”, så de ikke skræmmer marsvinene væk fra området – og dermed tvinges væk fra deres fødegrundlag – men gør dem opmærksomme på garnet, så marsvinene ikke svømmer ind i det [projekt afsluttes 2011].
- I forbindelse hermed vil Fødevareministeriet overveje, om der skal opstilles skærpede nationale krav om anvendelse af ”pingere” ved fiskeri i Natura 2000 områder.
- Endvidere har der siden marts 2010 været et projekt i gang, hvor der er blevet påført kamera ombord på 6 mindre danske garnfartøjer.
- Projektet, der løber ind til maj 2011, går ud på, at de indsamlede data om bl.a. eventuelle bifangster af marsvin skal bidrage til udformningen af konkrete tiltag i de berørte områder.
- Der er med andre ord rigtig meget i gang på dette område, og jeg er overbevist om, at vi nok skal finde frem til mere effektive reguleringstiltag.

## **Eksempel 2. Bundsløbende redskaber og muslingefiskeri**

*[Spørgsmål EG om den fremtidige regulering af trawlfiskeri samt muslingeskrab i natura 2000-områderne]*

- Med spørgsmål EG ønskes der en redegørelse for den fremtidige regulering af fiskeri med trawlredskaber og fiskeri efter muslinger i Natura 2000-områderne.

### **Regulering af muslinge- og østersfiskeri**

- Reguleringen af fiskeri efter blåmuslinger og østers i de naturbeskyttede områder er igennem de sidste to år sket på grundlag af de omfattende miljøkonsekvensvurderinger, der helt konsekvent bliver udarbejdet forud for hver sæson.
- Vurderingerne gennemføres efter habitatdirektivets krav, og forvaltningen af disse fiskerier vil også fremover ske på grundlag af konkrete og solide konsekvensvurderinger.
- Der opstilles desuden særlige vilkår for fiskeriet.

### **Regulering af fiskeri med trawl**

- Fiskeri med redskaber, der kommer i berøring med havbunden, såsom bundtrawl, kan have en indvirkning på visse beskyttede naturtyper, f.eks. stenrev og boblerev.
- Som led i udmøntningen af vores startegi arbejdes der løbende på at tilvejebringe det videnskabelige grundlag, der skal til for, at vi på effektiv vis kan agere i forhold til de eventuelle negative effekter fra fiskeriet på bl.a. boblerev.
- Jeg har i den forbindelse fået oplyst, at DTU-Aqua er blevet bedt om at udarbejde et oplæg om



fiskerimæssige foranstaltninger, der på proportionel og effektiv vis er egnet til at imødegå trawlfiskeriets negative effekt på boblerev de steder, hvor denne naturtype forekommer.

- Oplægget vil indgå i de temadrøftelser om boblerev, som er sat på dagsorden for mødet i ministeriets dialogforum den 2. december.

### **Eksempel 3. Muslingefiskeri og lineopdræt**

*[Spørgsmål EI om i forlængelse af samrådsspørgsmål EG at oplyse, om et forbud mod muslingeskrab vil indebære et forbud mod udnyttelse af muslinger i Natura 2000-områderne som sådan]*

- Med spørgsmål EI ønsker udvalget at vide, om et evt. forbud mod muslingeskrab i Natura 2000-områderne vil indebære et forbud mod udnyttelse af muslinger i de udpegede områder som sådan – eller om der evt. fortsat vil være mulighed for line dyrkning af muslinger.

### **Forbud mod muslingefiskeri**

- Som jeg netop har været inde på, så fastsætter Fiskeridirektoratet – med udgangspunkt i den aktuelle konsekvensvurdering – særlige vilkår for udøvelsen af muslinge- og østersfiskeriet i den kommende periode.
- Typisk vil vilkårene omhandle dybdegrænser for fiskeriet af hensyn til udbredelsen af ålegræs, krav om genudlægning af sten samt begrænsninger på antallet af fartøjer, der må fiske i et enkelt område ad gangen.

- Baseret på de hidtidige konsekvensvurderinger har Fiskeridirektoratet vurderet, at et egentligt fiskeriforbud ikke er nødvendigt for at leve op til beskyttelseshensynene i de udpegede områder.
- Muslingeopdræt – hvor blåmuslinger opdrættes på liner i vandsøjlen og senere høstes - er en yderst skånsom form for muslingeproduktion.
- Selvom det naturligvis i hvert enkelt tilfælde må bero på en konsekvensvurdering, forestiller jeg mig ikke, at der vil være væsentlige konflikter imellem muslingeopdræt og beskyttelsen af et Natura 2000-område imod forstyrrelser og/eller forringelser.
- Fødevarerministeriet er meget positive overfor at give mulighed for muslingeopdræt.
- Det fremgår dog desværre af de data, som Fiskeridirektoratet har for opdrætsvirksomheder, at der p.t er vanskeligheder med at optimere produktionen.
- Opdræt af muslinger på liner må derfor indtil videre betragtes som et udmærket supplement til det ordinære fiskeri.

### **Åbningsskrivelse om muslingefiskeri**

- For nyligt har Fødevarerministeriet modtaget en henvendelse fra EU-Kommissionen med kritikpunkter om forvaltningen af

muslingefiskeriet, og hvorvidt kravene i habitatdirektivet er opfyldt i den forbindelse.

- Jeg er glad for, at vi nu får lejlighed til grundigt at redegøre for den praksis, der er anlagt på området og samtidigt få ryddet en række af de misforståelser, der har verseret om fiskeriforvaltningen, af vejen.
- Jeg har tillid til, at Fødevareministeriet til fulde lever op til alle sine Natura 2000 forpligtelser.

## **Afslutning**

- Så alt i alt er arbejdet med Natura 2000- områder således godt i gang.
- Det er en udfordrende opgave, som vi i Fødevareministeriet har gang i og foran os.
- Der skal være balance mellem benyttelse og beskyttelse, og fiskeri skal foregå i samklang med miljø og naturhensyn.
- Og det er netop også det regeringen sigter efter i forbindelse med reformen af EU's fælles fiskeripolitik.
- Fiskeriregulering i Natura 2000 områder er jo en kompliceret sag.

- Derfor vil jeg også gerne invitere både Miljø- og Planlægningsudvalget samt Fødevarerudvalget til en teknisk gennemgang om Fødevarerministeriets arbejde med denne regulering.
  
- Her vil der blive mulighed for i detaljer at forklare og debattere vores indsats med deltagelse af ministeriets egne folk.
  
- Så det håber jeg meget, at udvalgene er interesseret i.
  
- Tak for ordet!